

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2018»
XIII Халықаралық ғылыми конференциясы

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

XIII Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2018»

The XIII International Scientific Conference
for Students and Young Scientists
«SCIENCE AND EDUCATION - 2018»

12th April 2018, Astana

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2018»
атты XIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2018»**

**PROCEEDINGS
of the XIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2018»**

2018 жыл 12 сәуір

Астана

УДК 378

ББК 74.58

Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2018» атты студенттер мен жас ғалымдардың XIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2018» = The XIII International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2018». – Астана: <http://www.enu.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2018. – 7513 стр. (қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-997-6

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 378

ББК 74.58

ISBN 978-9965-31-997-6

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2018

не захотят подкорректировать.

Падение отечественного рынка новых автомобилей началось ещё в 2014 году, с момента обвала курса рубля. Казахстанцы быстро смекнули, что при долларе за 70 рублей желанные машины в соседней России стоят вдвое меньше, чем у нас, где доллар ещё можно было купить за 185 тенге. Массовый ввоз машин из РФ продолжился в первые месяцы 2015 года, по сути оставив официальных дилеров в Казахстане не у дел.

Следующим фактором, ударившим по находящимся в полуобморочном состоянии дилерским центрам, стала девальвация тенге. Курс национальной валюты рухнул вниз, сделав не только невыгодным перегон авто из РФ, но и покупку машины в Казахстане. Неудивительно, что отток покупателей из местных шоу-румов продолжился. Во-первых, все, кто хотел приобрести автомобиль, уже это сделали с помощью российских салонов. Во-вторых, население РК после девальвации обеднело в два раза, а машины, увы, в некоторых случаях, наоборот, подорожали в два раза. Тут уж не до нового автомобиля, хватило бы на еду да на одежду детям [5].

При таком раскладе событий могла повториться ситуация трехлетней давности, когда с 1 января 2015-го отменили НДС для ввозимых из Евразийского союза авто, а также заработал Технический регламент Таможенного союза "О безопасности колесных транспортных средств" и из России в нашу страну хлынул поток машин. Тогда продажи в автосалонах Казахстана резко упали, вторичный рынок наполнился б/у автомобилями.

Список использованных источников:

1. Информационное агентство «Озодагон». Статья «В Казахстане запретят свободный ввоз авто из России и Беларуси» от 20 мая 2015. www.catoday.org
2. Информационный портал "Tengrinews". Статья «В Казахстане вступили в силу новые правила ввоза автомобилей» от 11 января 2015. www.tengrinews.kz
3. Информационный портал "Tengrinews". Статья «Казахстан не будет открывать свободный ввоз авто из России» от 23 декабря 2017. www.tengrinews.kz
4. Статья «Свободный ввоз авто из России и Беларуси запретят» от 20 мая 2015. www.zakon.kz
5. Статья «Казахстан рассматривает возможность введения ограничений на импорт автомобилей из России» от 27 января 2015. www.zakon.kz
6. Портал авторынكا Казахстана "Kolesa". Статья «Свободный ввоз авто из России в Казахстан открывать не станут» от 22 декабря 2017. www.kolesa.kz
7. Портал авторынكا Казахстана "Kolesa". Статья «Как рынок новых авто в Казахстане скатился в яму» от 1 апреля 2016. www.kolesa.kz

ӨОЖ 327

ЖОҒАРЫ БІЛІМ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ЖӘНЕ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕНІҢ КЕЙБІР МӘСЕЛЕЛЕРІ

Баспақ Тоғжан Қуанышқызы

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті Халықаралық қатынастар
факультетінің 1 курс магистранты

Ғылыми жетекшісі: т.ғ.к., профессор м.а.Азмуханова А.М.

Жоғары оқу орнының ұйымдастыру мен жұмыс істеуінің халықаралық тәжірибесінің теориялық және әдіснамалық талдауы өзара тиімді ынтымақтастықты кеңейту, академиялық ұтқырлық, педагогикалық кадрларды қайта даярлау арқылы елдің ұлттық мүдделерін іске асыруға ықпал етеді.

Әлемдік гуманитарлық ғылымдарда жоғары білім беру проблемаларын дамытудың негізі бар. Отандық тарихнамаға жалпылама жұмыстар, ұжымдық монографиялар,

аналитикалық мақалалар ұсынылған. Осылайша, А. Алшанов Қазақстанда жеке білім беру мәселелерін талдайды: 2006-2007 оқу жылында еліміздің 60 жетекші жоғары оқу орындарын анықтауға, сондай-ақ оларды оқыту саласындағы жалпы рейтингісін құруға әрекет жасалды [1]. Отандық университеттердің рейтингісін Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті және Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ басқарды. Инновациялық Еуразия университеті мен Тұран университеті сияқты жеке университеттердің қатысқаны және оның нәтижесі бойынша алтыншы орын, Қазақстан-Американдық еркін университеті - жетінші, С. Демирел университеті - сегізінші орынға көтерілгенін атап өткен жөн.

Звягинцева С.С. мақаласында индустриалды инновациялар және олардың жоғары білімді қызметкерлерді даярлаудағы маңызы талданады. Нарықтық экономикасы дамыған және әлеуметтік инфрақұрылымы дамыған елдерде халықтың өмір сүру деңгейін көтеру өндірістегі индустриалды инновацияларды іс жүзінде енгізуге байланысты. Мемлекет оларға тікелей қолдау көрсетуге мүмкіндік бермейді, нарықтағы қолданыстағы күштерді бұзбайды [2].

Жыл сайын ғылыми зерттеулер мен дамытуға жұмсалатын шығындар өсіп келе жатқанын айта кету керек. Әсіресе, отандық ғылымды қаржыландыру өсіп келе жатқаны айқын. 2015 жылы саланы дамытуға 49 млрд. теңге бөлінді. Негізгі және гранттық қаржыландырудан басқа, Батыс елдерінде және АҚШ-та кеңінен қолданылатын Мақалалық-мақсатты қаржыландыру әдісі енгізілді [3].

Қазақстан жаһандық бәсекеге қабілеттілік индексі (ЖБҚИ) базасында Дүниежүзілік экономикалық форум рейтингісімен анықталған келесі 10 жылда әлемнің бәсекеге қабілетті 50 елдің қатарына кіру міндетін қойды. ЖБҚИ -нің он көрсеткішінің екеуі елдің білім беруінің дамуы мен сапасына қатысты [4, 40-бет].

Қазіргі уақытта Қазақстанда қамқоршылық кеңесі (кейбір ЖОО-да) секілді қоғамдық институттары жұмыс жасайды, технопарктер, бизнес-инкубаторлар құрылды. Соңғы онжылдықта Ұлттық Банктің және Қазақ экономикалық университетінің (ҚазЭУ) бірлескен Мақаласы жүзеге асырылуда. Рысқұлова Т. «Ұлттық Банктің Магистрі». Мұның барлығы мемлекеттік институттардың, бизнес-құрылымдардың және университеттердің әріптестігінің жақсы мысалы. Көптеген жағдайларда жоғары оқу орындарының бизнес-құрылымдармен серіктестігі формалды емес, фрагментті сипатқа ие екендігін атап өту керек [5].

Калинина Е.Ю. «Еуропадағы білім берудің қазіргі жағдайы: қиындықтар мен проблемалар» мақаласында еуропалық елдердің жоғарғы мектебінің тәжірибесі талданады. Автор Еуропада білім беру сапасы екі негізгі құралдың көмегімен аккредиттеу және өзін-өзі бағалау әдісімен бақылауға алынатынын айтады. Аккредиттеу жүргізу үшін мемлекеттік немесе қоғамдық ұйымдар тартылады. Дегенмен мұндай жүйе білім беру сапасын әкімшілік реттейтін елдерге тән, және мемлекеттен қоғамдық аккредиттеуге көшу (мысалы, Ресей мен Шығыс Еуропада) шын мәнінде жағдайды өзгертпейді. Батыс Еуропада бұл әдіс инспекция ретінде қарастырылады [6].

Соңғы жылдарда АҚШ, Еуропа, Оңтүстік-Шығыс Азия елдерінің тәжірибелері зерттелуде. Бұл саладағы соңғы жылдардағы негізгі үрдісті жоғары білім беруді интернационализациялау деп атауға болады: студенттер мен оқытушылардың ұтқырлығын арттыру, бірлескен Мақалалар мен бағдарламаларға қатысу, оқу бағдарламаларын қайта қарау және оларды халықаралық стандарттарға бейімдеу және т.б. Жоғары білім беру саласындағы Global Competitiveness Index глобалды бәсекеге қабілеттілік рейтингін «Топ-10» санатында 2014-2015 ж. Финляндия мен Сингапурдан кейін Нидерланды үшінші орынға ие. Елде су ресурстары мен техниканың мамандарын даярлау үздік болды. Нидерландының жоғары білім саласындағы саясаты шетелден дарынды студенттерді тартуға, қызметтердің сапасын арттыруға және жүйенің экономикалық қайтарылуына бағытталған. Елдің білім беру жүйесіне қажетсіз жүктемені тудыруы мүмкін дамушы елдерден студенттерді қабылдау үшін елде жоғары білім жүйесіне кіру үшін жоғары қаржы кедергілері бар [7].

Стрельцова Ж. француздық білім беру жүйесінің тәжірибесін зерттеді. Француз білім беру жүйесінің негізгі құндылығы - бостандық пен теңдік, кәсіпті таңдау, жаңа құзыреттілік.

Франциядағы жоғары білімнің қазіргі мәселелерін талдай отырып, автор бірқатар проблемаларды анықтайды. Бір жағынан, дәстүрлі жоғары білім интеллектуалдылықты, элитаның қалыптасуын, қолданыстағы әлеуметтік теңсіздіктерді тереңдетуді ынталандырады, ал екінші жағынан, еңбек нарығында жұмыс істейтін кәсіби мамандарды даярлауды күтеді.

Сұраныс пен ұсыныстың сәйкессіздігі, жас мамандардың сұранысының болмауы, елде мансаптық өсу перспективаларының жоқтығы жас француздарды елден кетуге мәжбүрлейді, бұл жоғары білім беру жүйесінің және тұтастай француз жүйесіндегі күрделі мәселе болып табылады. Сонымен қатар, Францияға білім беру иммиграциясы өсіп келеді. Мәдениеттердің өмір сүру проблемалары, жоғары білім жүйесіндегі дүниетанымдық көзқарастар өткір болып қала береді. «Күрделі» кварталдардың проблемалары және оларда жастардың жұмысқа орналасуы, оның кәсіби және мәдени бағдары, оқытушы мамандығына деген өзгеріс қатынасы және т.б. әлі де өзекті болып табылады [8].

Соңғы уақытта Франциядағы жоғары оқу орындарының жүйесі белгілі бір өзгерістерге ұшырауда. Олардың біріктіру және нығаю үрдісі бар. Бұл бірінші кезекте жоғары коммерциялық мектептерге әсер етті. Оларды дамытудың векторы әлемдік экономиканың үрдістерімен анықталады, себебі жоғары оқу орындарынан айырмашылығы, жоғары оқу орындарының басты мақсаты - әдетте, халықаралық ұйымдарда жұмыс істеуге бағдарланған кадрларды даярлау, олар өздері жасайтын қажетті кадрларды арнайы даярлау туралы тапсырыстарын орындайды.

Франция - әлемдегі танылған жоғары оқу орындарының саны бойынша бүгінгі әлемдегі үшінші ел, олардың көпшілігі университеттер емес, жоғары коммерциялық мектептер [9].

Финляндия соңғы жылдары әлемдік технологиялық көшбасшылардың бірі болды. XX ғасырдың соңындағы дағдарыстың теріс салдарын артқа қалдырып, ол әлемдегі бәсекеге қабілетті елдердің бірі болды. Финляндияның инновациялық дамуындағы серпіліс өте ұзақ дайындық үдерісімен мүмкін болды. Елдің дамуының қазіргі векторын анықтайтын ең маңызды шешімдер 1990-шы жылдардың бірінші жартысында, оның экономикасы Кеңес Одағының ыдырауы және кеңес нарығының жоғалуы салдарынан қиын жағдайға тап болған кезде қабылданды. 1995 жылы инновациялық даму стратегиясы қабылданды. Финдер кеңестік нарықтың жоғалуы салдарынан болған өндірістің төмендеуі туралы мәселені шешіп қана қойған жоқ, саланы терең жаңғыртуға, әлемдік нарықтардағы жаңа тауашаларды басып алуға және гүлденген қоғам бағытына көшті. Ғылым мен жаңа технологиялар әлеуметтік-экономикалық дамудың және халықтың адам капиталын жетілдірудің негізгі факторлары болды [10].

Швецияда аймақтық жоғары оқу орындарының желісі құрылды, олар ең алдымен мемлекеттің әртүрлі бөліктеріндегі экономикалық құрылымды дәстүрлі салалардан жоғары технологияларға қайта құруды қамтамасыз етуге тиіс болатын. Өңірлік жоғары оқу орындарының желісін ұйымдастыру бағдарламасы жаңа өндірістер құруға және елдің артта қалған өңірлерін дамытуға ынталандыруға тиіс болды. Мәселен, 1983 жылы Ericsson компаниясы Ideon-ді құру кезінде ұялы байланыс саласындағы зерттеулерге қатысты. Осы ұйымның негізін қалаушылар Лунд жергілікті университеті және жергілікті муниципалитет болды. Бұл қызметтің нәтижесі елде шамамен 3 технопаркты құру болды. Жоғары білім беру жүйесіндегі проблемалардың бірі - «ми ағымы». Көптеген елдер «ми ағымы» проблемасын жақсы біледі, сондықтан олар білікті кадрлардың халықаралық көші-қонын реттеуге шаралар қабылдайды. Айта кетсек, Еуропа елдерінде шетелдік студенттердің 48% -ы елден тыс жерлерде тұрып білім алуда. Оқу елін таңдау кезінде географиялық, лингвистикалық, мәдени және әлеуметтік-экономикалық жақындығы маңызды, оқу ақысы да тартымды, сондай-ақ елдің жоғары оқу орындарында білім берудегі беделін арттырады [11].

Шетелдік әдебиеттерге шолу зерттеушілер жоғары білім беруде сапалы білімге қатысты алаңдаушылық тудыратынын көрсетеді. Әдебиетте үш негізгі бағыт қамтылады: 1) «Жоғары білім беруде сапалы оқыту дегеніміз не және ол неліктен маңызды?» 2) «Оқуды қалай жақсартуға болады?» 3) «Сапалы білім беру бастамаларының тиімділігі қалай

қамтамасыз етіледі?».

Жоғары білімнің ландшафы үнемі өзгеріп отыратындықтан, оқыту сапасы өзекті болды: халықаралық бәсекелестік күшейеді, студенттік органның әлеуметтік-географиялық әртүрлілігі артып келеді, қаржыландыруға сұраныс артып келеді, ақпараттық технологиялар енгізілуде және т.б. Оқыту сапасын бағалау және оқыту бастамаларының тиімділігін бағалау үшін сенімді және сандық көрсеткіштерді таңдау қиынға соғуда. Мұнда әртүрлі әдістер мен олардың тиімділігін қарастырамыз. Сондай-ақ, ұсынылған кері байланысты пайдаланудың орындылығын анықтайтын факторлар талқыланады [12].

Мұғалімнің кәсіби қызметін бағалаудың ең көп тараған әдістерінің бірі - студенттік аудиториямен сұхбаттасу. Көптеген американдық колледждер мен университеттер қызметкерлердің шешімдерін басшылыққа алу үшін студенттердің сауалнамаларын пайдаланған сайын, әкімшілік пен менеджерлердің зерттеуге қол жеткізуі өте маңызды - оларды пайдалану және түсіндіру туралы ақпарат.

Көптеген зерттеулер мұғалімнің бағаларына жауапты факультетке ұсыныс тізімімен жүреді, кейбіреулер мұғалімдердің рейтингтік бағасына қатысты сұрақтарға пікірлер, жалпы көзқарастар және қате түсініктермен сипатталады кейіннен екі аудиторияға - мұғалімдердің әкімшілігі мен бағалаушыларына түсініктеме беру және кеңес беру, оларға оқушылардың сауалнамасының деректерін дәл, жауапкершілікті және дұрыс қолдануға және түсіндіруге көмектеседі [13].

Университет оқытушысының құзыреттілігін түсіндірудің күрделілігін заманауи бағалау әдістерін кейбір кемшіліктерін ескере отырып, қытай зерттеушілері өзіне үш қабілетті қосатын бағалау индекстер жүйесін әзірледі: әсіби сапасы, тұлғаның жетілу қабілеті, қабілетті басқару және ақпараттық энтропия және зерттелмеген шаралар негізінде университеттің мұғалімінің құзыреттілігін бағалаудың жаңа үлгісін жасады. Бұл модел Қытайдағы кейбір ЖОО-лардың Қытайдағы мұғалімдерді іріктеу, бағалау және өсіруде негізі болып табылады [14].

Қытайдың зерттеушілерінің бай эмпирикалық негізде жұмыстары бар, онда Қытай Халық Республикасының жергілікті өзін-өзі басқарудың үш өңіріндегі орта мектеп мұғалімдерінің сұхбаттары мен фокус топтары қарастырылады. Алдыңғы зерттеулерге, халықаралық әдебиетке және қытайлық білім саясатына негізделі отырып, құжат жеке және ұлттық дамудың айқын байланысын көрсететін жылдам дамып келе жатқан экономиканың контекстінде оқытушының жұмысының кейбір аспектілерін талқылайды. Сапалы білім берудегі кедергілер негізінен әлеуметтік үлгілердің өзгеруіне және білім беру саласындағы емтихан нәтижелерінің басымдықтарына дәстүрлі сенімділік пен дамытуға және өмір бойы оқытуға деген жаңа сұраныс арасындағы кернеу сипатталатын кең ауқымды реформалардың талаптарына байланысты қысымнан пайда болды. Бұдан басқа, теңсіз қаржыландырудағы жалпы проблемалар, қалалық және ауылдық мектептер арасындағы аймақтық айырмашылықтар анықталды, бұл студенттердің саралануына, мамандандырылған мұғалімдердің жетіспеушілігіне және сапалы біліктілігін жоғарылату мүмкіндіктерінің болмауына әкелуі мүмкін [15].

Зерттеудің негізгі көзі, ең алдымен, «Білім туралы» (1992 ж. [16], 1999 [17]), «Жоғары білім» (1993) [18] «Ғылым және ғылыми-техникалық саясат туралы» (1992). 2011 жылы «Білім туралы» Заңға соңғы түзетулер енгізілді [19]. Сондай-ақ, 2015 жылы «Ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызметті коммерцияландыру туралы» халықаралық білім беру қызметтері нарығында ресейлік ғылымның жетістіктерін алға жылжытуға бағытталған заңның қабылдануын атап өтеміз. 2016-2019 жылдарға арналған Қазақстан Республикасының білім және ғылымды дамытудың мемлекеттік бағдарламасы да негізгі құжат болып табылады.

Бүгінгі күні Қазақстанның жоғары мектебі - жеткіліксіз зерттелген мәселе.

Осылайша, мақаланың тақырыбы бойынша бұрыннан бар ғылыми негіздер зерттеу тақырыбы бойынша жалпы сұрақтарға қатысты. Бұл жоғары білім беруді дамытудағы қазақстандық және халықаралық тәжірибені зерделеуді, Қазақстанның шынайылығына көз

жеткізуді және олардың рөлін ескере отырып, халықаралық аренадағы имиджді және беделді көтеруге үлес қосуды қажет етеді.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Алшанов А. Частное образование в Казахстане: становление и современные вызовы // Казахстанская правда, 9 ноября 2016 года. Режимдоступа: Available at: <http://www.nomad.su/?a=3-200711120022> (accessed 28.01.2016).
2. Звягинцев П.С. Программно – целевой метод планирования как основа создания новой индустриализации России //Вопросы экономики и права. М., 2013. - № 9.
3. Ибраева А.С., Турсынкулова Д.А. Значение фундаментальных исследований для подготовки докторантов и магистрантов на кафедре теории и истории государства и права, конституционного и административного права. // Система высшего юридического образования на постсоветском пространстве: сборник учебно-методических статей ученых и преподавателей юридических вузов стран СНГ. Бишкек, 2014. – 120с. С.30.
4. Кусаинов А. Реформа в образовании // Наука и образование. - 2007. - № 1. - С.40.
5. Сейтказиева А.М., Монобаева А.И. Развитие государственно- частного патнтерства в системе высшего и послевузовского образования Республики Казахстан // Казахстан Спектр, 2014, №3 , С.34-44.
6. КалининаЕ. Ю. Современное состояние образования в Европе: вызовы и проблемы //Universum: Вестник Герценовского университета, 2012, №2, С.71-77.
7. Невская А. Глобализация и высшее образование в малых странах: пример Нидерландов // Мировая экономика и международные отношения, 2015, №9, С.46-56.
8. Стрельцова Я. Высшая школа во Франции: проблемы и тенденции (Оценка французских специалистов) // Мировая экономика и международные отношения, 2015, №5, С.52-64.
9. Стрельцова Я. Ценностная составляющая системы образования во Франции // Мировая экономика и международные отношения, 2015, №1, С. 88-103.
10. Гаврилова Н. Опыт инновационного развития Финляндии и Израиля// Мировая экономика и международные отношения, 2012, №8, С.59-67.
11. Вартанян А. Международная образовательная миграция: региональный аспект // Мировая экономика и международные отношения, 2016, Том 60, № 2, С.113-121.
12. Fabrice Henard, Soleine Leprince-Ringuet.The path to quality teaching in higher education // <https://www1.oecd.org/edu/imhe/44150246.pdf>
13. Angela R. Linse. Interpreting and using student ratings data: Guidance for faculty serving as administrators and on evaluation committees // Studies in Educational Evaluation 54 (2017) 94–106.
14. Gang Xing, Zhijian Li, Xianliang Wang. A model for university teaching teacher's competence evaluation based on information entropy and unascertained measure // Control and Decision Conference (CCDC), 26-28 May 2010. Xuzhou, China // <http://ieeexplore.ieee.org/document/5499024/citations>
15. Wen J. Peng, Elizabeth McNess, Sally Thomas, Xiang Rong Wu, Chong Zhang, JianZhong Li, Hui Sheng Tian. Emerging perceptions of teacher quality and teacher development in China // International Journal of Educational Development 34 (2014) 77–89
16. Закон Республики Казахстан “Об образовании” от 18 июня 1992. // Учитель Казахстана, 1992, 27 февраля.
17. Закон Республики Казахстан “Об образовании” от 7 июня 1999 г. // Казахстанская правда, 1999, 11 июня.
18. Закон о высшем образовании //Ведомости Верховного Совета РК,1993, №9.
19. О внесении изменений и дополнения в Закон РК “Об образовании” / закон от 24 октября 2011 года; № 487-IV // Казахстанская правда. - 2011. - 29 октября (№ 346-347)